

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.25.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 14553 Pani Posłanki Joanny Frydrych, w sprawie zmian w systemie finansowania pobytu w domach pomocy społecznej oraz usprawnienia egzekucji opłat od osób zobowiązanych, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Pragnę zapewnić, że wszystkie przedstawiane propozycje zmian ustawowych są w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wnikliwie analizowane.

Zasady, według których ustala się wysokość opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej określa art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1412 i 1302). Ustawodawca wskazał, że obowiązani do wnoszenia opłaty za pensjonariusza domu pomocy społecznej w placówce są w kolejności: on sam, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawy z dochodów dziecka, następnie małżonek, zstępni przed wstępnymi oraz gmina. Ustawa określa, że opłatę wnoszą w kolejności:

1. mieszkaniec domu, w wysokości nieprzekraczającej 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawy z dochodów dziecka, również w wysokości nieprzekraczającej 70% tego dochodu;
2. małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2:
  - a. w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli jej dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
  - b. w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
3. gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w placówce a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy o odpłatności, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2 (300 % dochodu, możliwości osoby zobowiązanej).

W razie odmowy zawarcia umowy oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez jego mieszkańca i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa w ust. 1 pkt 2. Wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej wylicza się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia.

W przypadku niewywiązywania się z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ustawa o pomocy społecznej zawiera również przypadki obligatoryjnego i fakultatywnego zwolnienia z odpłatności.

Na podstawie art. 61 ust. 2a tego aktu opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wnosić osoby niewymienione w ust. 2. Jest to dobrowolne, bez możliwości wydania decyzji o odpłatności przez gminę.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są prace nad przygotowaniem zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej przy udziale Zespołu do spraw reformy systemu pomocy społecznej. Zespół, powołany jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, tworzy grono ekspertów, praktyków oraz osób ze świata nauki. Jego członkowie dokonują gruntownego przeglądu funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej rozwiązań prawnych i organizacyjnych, by poprzez wyznaczenie obszarów i kierunków zmian wypracować propozycje rozwiązań system ten reformujących.

W efekcie prac analitycznych przygotowano wniosek o wpis do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw. Wniosek uzyskał już wpis do wykazu (UD315). Kolejnym etapem są konsultacje publiczne i uzgodnienia międzyresortowe projektu.

Projektowane przepisy obejmują zmiany w zakresie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, w tym wprowadzenie zasady, zgodnie z którą odpłatność za dps ponosiłaby osoba obdarowana nieruchomością, nabywca nieruchomości na podstawie umowy dożywocia lub ewentualnie innych umów, na mocy których nabycie własności nieruchomości następuje w zamian za opiekę.

Z uwagi na etap prac nad projektem nie jest obecnie możliwe szczegółowe przedstawienie rozwiązań, które zostaną ostatecznie przyjęte.

Wyjaśniam ponadto, że projektowane zmiany zasad odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej nie obejmują aktualnie modyfikacji zasad dofinansowania z budżetu państwa do prowadzenia dps, ponieważ są to zasady oparte na przepisach przejściowych wprowadzonych w roku 2004 i dotyczą mieszkańców skierowanych do dps przed 1 stycznia 2004 r. Regulacje w tym zakresie zawiera art. 53 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. poz. 1572, z późn. zm.), który uprawnia powiaty prowadzące lub zlecające prowadzenie ponadgminnych domów pomocy społecznej do otrzymywania dotacji celowych z budżetu państwa według zasad wskazanych w tym przepisie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Małgorzata Baranowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/